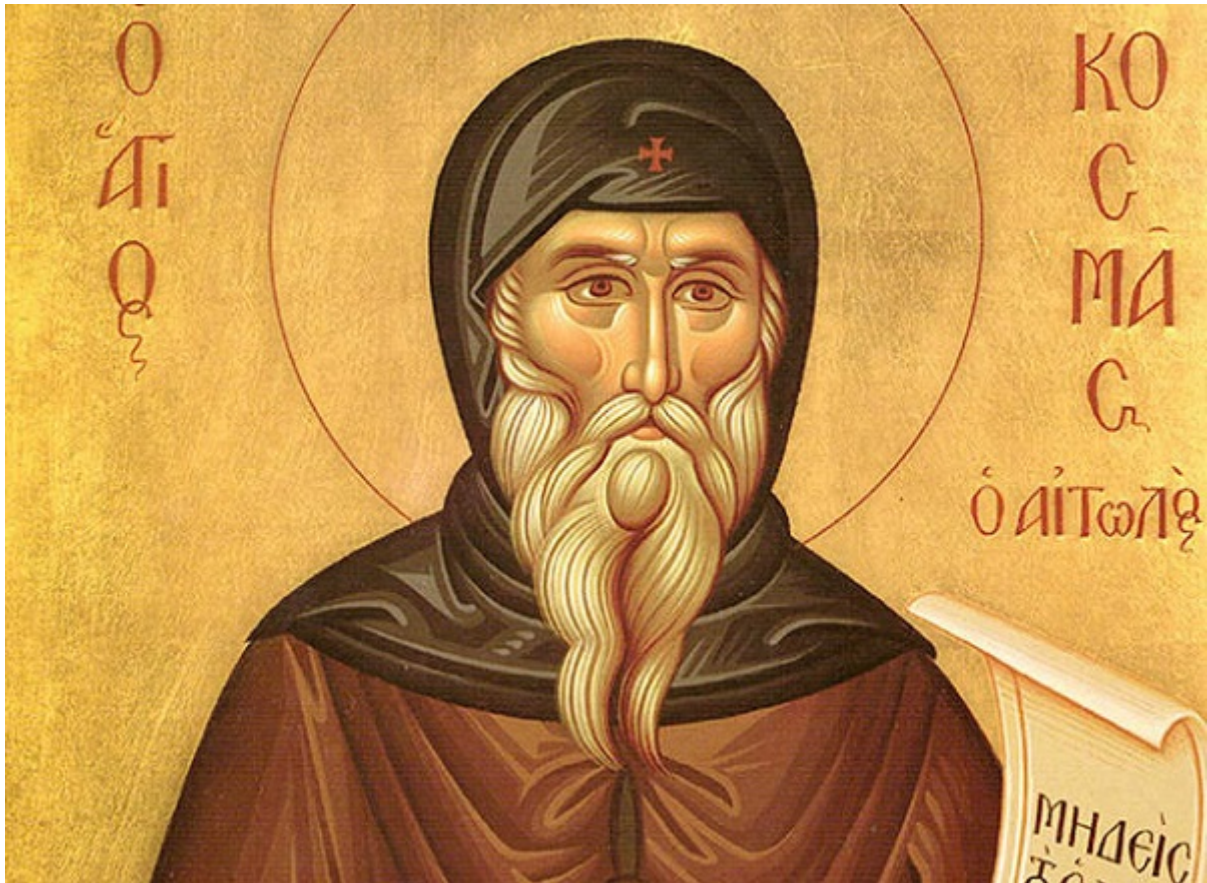

Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός: Με μόνη συνοδεία το ράσο, το ραβδί και τον τουρβά, όργωσε την Ελλάδα (Ηλίας Μογλενίδης, υπ. διδ. Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ)

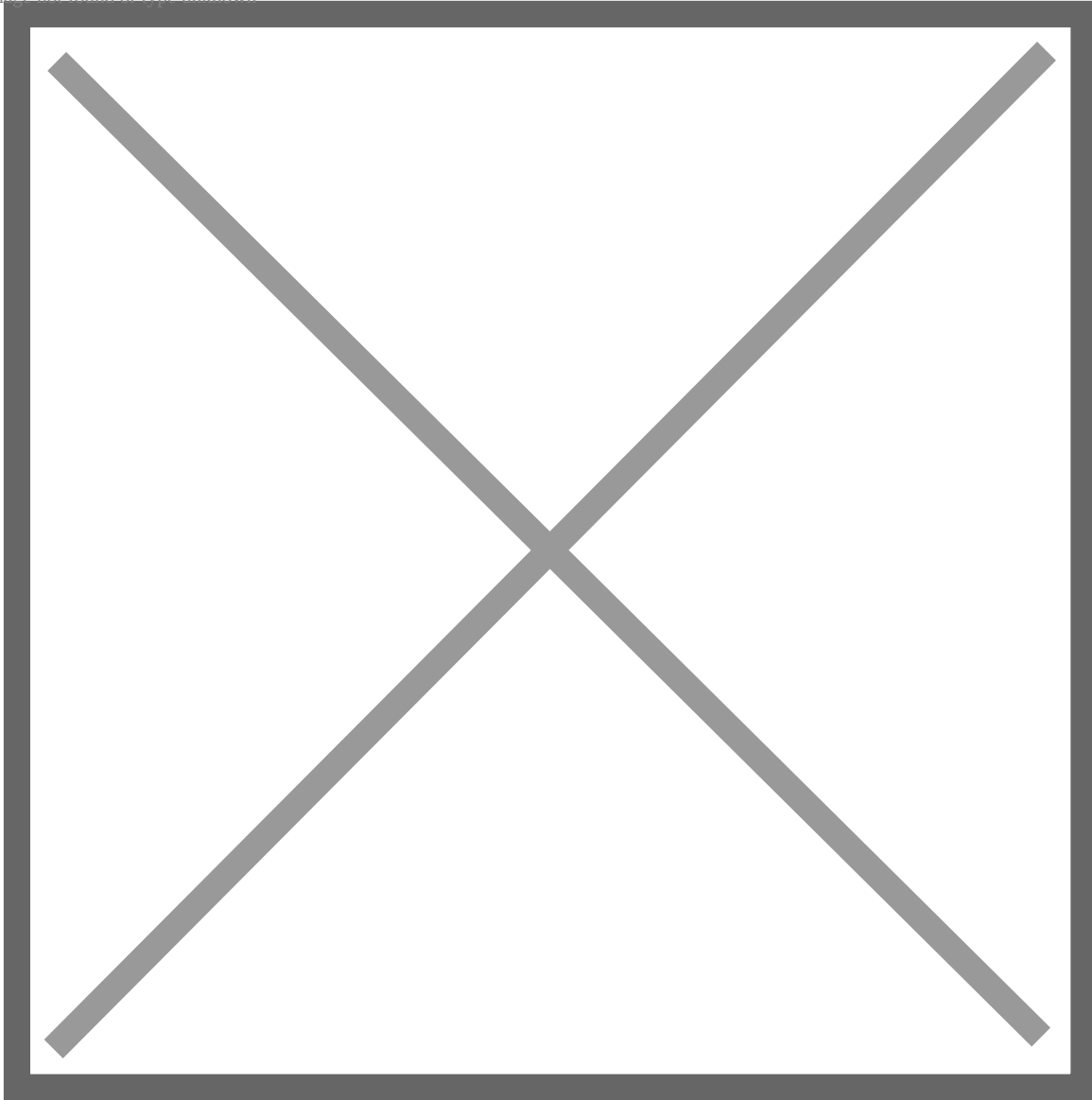
/ [Πεμπτουσία](#)

Κατά την μαρτυρία του αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτη, ο Κώνστας, όπως ήταν το λαϊκό του όνομα, «φλεγόμενος υπό έρωτος μαθήσεως μετέβη μετ' άλλων Αιτωλών [47] εις το Αγιώνυμον Όρος [48], προς κτήσιν παιδείας υψηλής» [49], δηλαδή, για την συμπλήρωση των γνώσεών του έφθασε στην Αθωνιάδα Σχολή [50]. Αναφέρει, λοιπόν, τα εξής: «μετέβη εις εκείνο το φημισμένον σχολείον του Βατοπεδίου [51] με άλλους εδικούς του συμμαθητάς, ουκ ολίγους» [52]. Είναι η περίφημος Ανωτάτη Σχολή [53] ονομασθείσα ως «Αθωνιάς» [54], η οποία ήταν «ένα ολόκληρο Πανεπιστήμιο στα όρια της Μονής του Βατοπεδίου» με μεγάλη φήμη [55]. Δίδασκαν διάφορες επιστήμες. Έδιναν γνώση. Προ παντός, όμως, προετοίμαζαν τους πνευματικούς αγωνιστές του Έθνους [56]. Συνέρρεε πλήθος μαθητών από όλα τα μέρη της Ελλάδας, ώστε να ακούσουν τους μεγάλους δασκάλους της, όπως ο σοφός διδάσκαλος Ευγένιος Βούλγαρης.

Αναφέρεται για την Αθωνιάδα [57], ότι: «Η σχολή αυτή ήτο ανωτέρας παιδείας, εν είδος φιλοσοφικής και θεολογικής σχολής. Ιδρύθη το 1743, με τη βοήθεια και τη συνεργασία του μοναχού Μελετίου Βατοπεδινού, πλησίον της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου εις Άγιον Όρος [58]. Άλλωστε, στην αρχή διέμεινε στο Βατοπέδι και αργότερα στη Μονή Φιλοθέου [59].

Image not found or type unknown

Μετέβη στη μονή του Φιλοθέου [60], όπου εκάρη μοναχός και ιερομόναχος [61]. Το Άγιον Όρος [62] ανέδειξε [63], στην μακραίωνη οθωμανική τυραννική κατοχή, φλογερούς Εθναποστόλους, όπως ο Κοσμάς ο Αιτωλός [64], και πολλούς άλλους, οι οποίοι έφερναν τον λόγο του Θεού και την ελπίδα της αναστάσεως του γένους [65]. Ο Κοσμάς έζησε πρώτα ο ίδιος το γεγονός της εν Χριστώ ελευθερίας. Αυτό του έδωσε τη δύναμη να βλέπει μπροστά και να προετοιμάζει το Γένος για την υπόθεση της εθνικής ελευθερίας [66]. Κρισιμότατη η ώρα! Το Γένος κινδύνευε.

Έλεγε συχνά: «Όθεν άφησα την ιδικήν μου προκοπήν και εβγήκα να περιπατώ από τόπον εις τόπον, να διδάσκω τους αδελφούς μου» [67].

Από εκείνη τη στιγμή δεν μπορούσε να βρει ησυχία, διότι τον βασάνιζαν ο πόνος και τα βάσανα των ορθοδόξων Ρωμιών, οι οποίοι στέναζαν κάτω από την οθωμανική τυραννία. Ο εφιάλτης του εξισλαμισμού των αδελφών του τάραζε τον ύπνο του. Κρισιμότατη η ώρα! Το Γένος κινδύνευε. Έλεγε συχνά: «Όθεν άφησα την ιδικήν μου προκοπήν και εβγήκα να περιπατώ από τόπον εις τόπον, να διδάσκω τους αδελφούς μου» [68]. Εγκαταλείπει την Ιερά Μονή Φιλοθέου, όπου ήταν η Μονή της μετανοίας του, και δίδεται με όλες του τις δυνάμεις στη διακονία του «εν αιχμαλωσία» ευρισκομένου Γένους» [69].

Αν κάποτε ο απόστολος Παύλος, τον οποίο παρομοιάζουν συχνά-πυκνά οι εκκλησιαστικοί συγγραφείς και οι υμνογράφοι της Ακολουθίας του Αγίου [70] με τον άγιο Κοσμά, «προσκαλείτο δι' οράματος της νυκτός, ανδρός Μακεδόνας», ο οποίος τον προέτρεπε: «Διαβάς εις Μακεδονίαν, βοήθησον ημιν» έπαιρνε έτσι, την εις τα έθνη πορεία της κλήσεώς του, έτσι τώρα και ο Άγιος των σκλάβων, μέσα στο κελί του, παίρνει και αυτός την πρόσκληση: «Διαβάς εις το Γένος των Ελλήνων, βοήθησον ημιν». Με μόνη περιουσία το ράσο, το ραβδί του, το σκαμνί του και ένα τορβά, όργωσε στην κυριολεξία την Ελλάδα [71]. Και ιδού, «Εξήλθεν ο σπείρων του σπείρει τον σπόρον αυτού» (Διδαχή Δ΄) [72]. Με μόνη συνοδεία το ράσο, το ραβδί του και ένα καλογερικό τορβά, όργωσε στην κυριολεξία την Ελλάδα.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

- 47. Κ. Ν. Σάθα, *Νεοελληνική Φιλολογία (1453-1821)*, Αθήναι 1868, σ. 487.**
- 48. Μ. Μαμασούλα, *Ο Εθναπόστολος Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, Βίος, Διδαχές, Επιστολές και Προφητείες*, έκδ. Ενωμένη Ρωμηοσύνη, Θεσσαλονίκη 2016, σ. 17.**
- 49. Νικοδήμου Αγιορείτου, *Νέον Μαρτυρολόγιον, ήτοι μαρτυρία των νεοφανών μαρτύρων, Έκδοσις Τρίτη*, Αθήναι 1961, σ. 731. Βλ. και Κ. Γ. Ζησίου, *Διδάσκαλοι του Γένους*, Αθήναι 1915, σ. 84.**
- 50. Νικ. Τωμαδάκη, «Ο Εθναπόστολος Κοσμάς ο Αιτωλός», *Πρακτικά Α΄ Πανελληνίου Επιστημονικού Συνεδρίου με θέμα: Βόρειος Ήπειρος - Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός*, έκδ. Ιερά Μητρόπολις Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης, Αθήναι 1988, σ. 519.**

51. Χ. Κρικώνη, «Κληρικοί Νεομάρτυρες και Μάρτυρες», *Πρακτικά Θεολογικού Συνεδρίου με θέμα: εις τιμήν και μνήμην των Νεομαρτύρων*, ό.π., σ. 273.
52. Μαρίας Μαμασούλα, *Ο Άγιος των Ελληνικών Σχολείων, Κοσμάς ο Αιτωλός*, έκδ. Ενωμένη Ρωμηοσύνη, Θεσσαλονίκη 2011, σσ.15-16.
53. Κοσμά Χ. Μαραγιάννη, *Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός και η γενικότερη δράση Του*, (Πτυχιακή Εργασία), Θεσσαλονίκη 2003, σ. 14
54. Επετηρίς Αθωνιάδος Σχολής, επί τη συμπληρώσει Δωδεκαετίας από της επαναλειτουργίας Αυτής, έκδ. «Αστήρ», Αθήναι 1966, σ. 313.
55. *Οι Άγιοί Μας*, έκδ. Ιερας Μονής Παναγίας Τατάρνης Ευρυτανίας, Αθήνα, σ. 127
56. Λαζάρου Τσακιρίδη, *Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός και οι Προφητείες του*, έκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 2011, σ. 37.
57. Άλκη Αγγέλου, *Το χρονικό της Αθωνιάδος. Δοκίμιο ιστορίας της Σχολής με βάση ανέκδοτα κείμενα*, Ν. Ε., Χριστούγεννα 1963, σσ. 84-105.
58. Κων/νου Καβαρνού, *Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός*, τόμ. Α΄, έκδ. «Ορθόδοξος Τύπος», Αθήνα, σ. 98.
59. Π. Πάσχου, *Έρως Ορθοδοξίας*, Β΄ Έκδοση, έκδ. Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 1973, σ. 294.
60. Μ. Μαμασούλα, *Πατροκοσμάς, Ιερουργός του λόγου & της πράξης*, 2η έκδοση, έκδ. Ορθοδόξου φιλανθρωπικής Ιεραποστολικής & Πολιτιστικής Ενώσεως η «Αγία Φιλοθέη», Αγρίνιο 2008, σ. 17. Βλ. και Ευθυμίας Μοναχής, *Οι Προφητείες του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού μέσα στην Ιστορία*, έκδ. Ι. Μονής Αγ. Κοσμά του Αιτωλού, Αθήναι 2004, σ. 21. Βλ. και Γρηγορίου Κωσταρά, «Πατροκοσμάς ο Αιτωλός, μια ακοίμητη εθνική, παιδευτική και προφητική Συνείδηση», *Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός*, 230 χρόνια από την κοίμησή του (1779-2009)», έκδ. Ιερά Μητρόπολις Αιτωλίας και Ακαρνανίας, περιοδικό «Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός», 2010, σ. 191. Βλ. και Γ. Ευθυμίου, «Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός κατά τον Ρωσοτουρκικόν πόλεμον», *Πρακτικά Θεολογικού Συνεδρίου με θέμα: Σύναξις, Ευγένιος ο Αιτωλός και η εποχή του*, έκδ. Ιεράς Μητροπόλεως Καρπενησίου, Αθήναι 1986, σ. 547. Βλ. και Μ. Γκιόλια, *Ο Κοσμάς Αιτωλός και η εποχή του*, έκδ. Τύμφρηστος, Αθήνα 1972, σ. 122. Βλ. και Κ. Κώνστα, «Η Αγιορείτικη Μονή του Φιλοθέου, εκεί όπου εμόνασε ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός», *Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός*, 230 χρόνια από την κοίμησή του (1779-2009)», έκδ. Ιερά Μητρόπολις Αιτωλίας και Ακαρνανίας, περιοδικό «Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός», 2010, σ. 227.
61. Δ. Πανταζοπούλου, «Το πέρασμα του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού από το Ρουμλούκι», *Πρακτικά Ημερίδας τοπικής ιστορίας και λαογραφίας με θέμα: «Πατρο-Κοσμάς ο Αιτωλός: το πέρασμα του Αγίου από το Ρουμλούκι»*

, έκδ. Αρχιερατική Περιφέρεια Αλεξάνδρειας, Αλεξάνδρεια 2011, σ. 120. Βλ. και Αρχιμ. Σωφρ. Παπακυριακού, *Κοσμά του Αιτωλού, Ιερομάρτυρος και Ισαποστόλου*, πρώτη έκδοση, Αθήναι 1953, σ. 183. Βλ. και Κοσμάς ο Αιτωλός, *οι Προφητείες*, έκδ. Εκδοτική Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1997, σ. 8.

62. Μωϋσέως Μοναχού Αγιορείτου, *Εόρτια Γράμματα από το Άγιον Όρος*, έκδ. Ιεράς Μητροπόλεως Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως, Νεάπολη 2012, σ. 289.

63. Αρχιμ. Χρυσ. Μαϊδώνη, *Οι Άγιοί μας*, έκδ. Ιερά και Οσία Ιεράς Μητροπόλεως Ιερισσού, Αρναία Χαλκιδικής, σ. 133. Μαρίας Μαρμασούλα, *Παιδεία και Γλώσσα στον Άγιο Κοσμά τον Αιτωλό*, (διδακτορική διατριβή), έκδ. Ιερά Μονή Κουτλουμουσίου, Άγιον Όρος, 2004, σ. 441.

64. Δ. Σαλαμάγκα, *Ο γνωστός Καλόγηρος Κοσμάς*, έκδ. Αστήρ, Αθήναι 1945, σ. 73.

65. Αθ. Αγγελοπούλου, *Εκκλησιαστική Ιστορία, η μοναχική πολιτεία του Αγίου Όρους - ιστορία, τυπικά, ζωή*, έκδ. Αφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1987, σ. 210.

66. Στυλιανού Παπαδοπούλου, *Οι Νεομάρτυρες και το Δούλον Γένος*, εν Αθήναις 1973, σ. 88.

67. Ευθυμίας Μοναχής, *Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός*, έκδ. Ι. Μ. Αγ. Κοσμά του Αιτωλού, Μέγα Δένδρο Αιτωλίας 2001, σ. 53.

68. Αρχιμ. Χαραλάμπους Βασιλοπούλου, όπ.π., σ. 37.

69. Μ. Τρίτου, *Ο Ιερομάρτυς και Ισαπόστολος Κοσμάς ο Αιτωλός στην υμνογραφία της Εκκλησίας, ΔυτικοΜακεδονικόν Ημερολόγιον, Έτος Ζ΄ - Τόμ. 7*, Κοζάνη 2012, σ. 75. Τάκη Λάππα, *Πατροκοσμάς, Ο Απόστολος του Γένους*, έκδ. Ατλαντίς, Αθήναι 1980, σ. 66. Βλ. και Χρ. Περραιβού, *Σύντομος βιογραφία του αοιδίμου Ρήγα Φεραίου*, Αθήνα 1860, σ. 56. Βλ. και Ε. Καλκάνη, *Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (1714-1779), η Ζωή - η Διδασκαλία και οι προφητείες του*, έκδ. Δαμιανός, Αθήνα 1986, σ. 19.

70. Σαπφείρου Χριστοδουλίδη, *Ακολουθία και βίος του εν αγίοις πατρός ημών Κοσμά του Αιτωλού Ιερομάρτυρος και Ισαποστόλου*, εν Πάτραις 1869, σ. 16. Βλ. και Σαπφείρου Χριστοδουλίδη, *Βίος και ακολουθία Κοσμά Αιτωλού*, επανέκδοση Πανεκδοτικής, Αγρίνιο 196, σ. 14. Βλ. και Μ. Τρίτου, *Ο Ιερομάρτυς και Ισαπόστολος Κοσμάς ο Αιτωλός στην υμνογραφία της Εκκλησίας, ΔυτικοΜακεδονικόν Ημερολόγιον, Έτος Ζ΄ - Τόμ. 7ος*, Κοζάνη 2012, σ. 75.

71. Ηλία Μογλενίδη, «Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός. Χρόνια 300 από την γέννησή Του (1714-2014). Η διέλευσή Του από την Θράκη», περιοδικό Ιεράς Μητροπόλεως Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος και Σουφλίου Επί των Ποταμών, έτος 4ο (2013), τεύχ. 4ο. Βλ. και *Ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός ο πατροΚοσμάς της Ρωμιοσύνης*

, έκδ. Μικρά Ζύμη, Θερμόν Αιτωλίας 2008, σ. 57. Στ. Ουτσίου, *Οι Περιοδείες του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού*, έκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2009. Βλ. και Αν. Καραγκιώζη, *Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός στη Μακεδονία*, Κέντρο Ελληνικής Παιδείας, Λάρισα 2006, σ. 164. Βλ. και Μαρίας Μамασούλα, *Οι Δρόμοι του Πατροκοσμά στην Σκλαβωμένη Ρωμιοσύνη. Από το Μέγα Δένδρο ως το Κολικόντασι*, έκδ. Σταμούλη, Αγρίνιο 2007, σ. 14. Βλ. και Κ. Σαρδελή, *Το Συναξάρι του Γένους*, έκδ. Αρμός, Αθήνα 2000, σ. 239. Βλ. και Συμεών Πασχαλίδη, «Άγιοι συνδεόμενοι με τη Σκήτη Βεροίας και τη εν αυτή μονή Τιμίου Προδρόμου», *Ανάπτυπο, Πρακτικά Διημερίδας με θέμα: Μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου («Σκήτη Βεροίας»)*, Βέροια 1994, σ. 139. Βλ. και Μακαρίου Κορίνθου, Νικοδήμου Αγιορείτου, Νικηφόρου Χίου, και Αθανασίου Παρίου, *Συναξαριστής Νεομαρτύρων*, έκδ. Ορθοδόξου Κυψέλης, Θεσσαλονίκη 1989, σ. 733.

72. Λουκ. 8, 5. Βλ. και Ι. Μενούνου, *Κοσμά του Αιτωλού Διδαχές και Βιογραφία*, έκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2004, σ. 163.